

KILITSISSITATUT SULIAQARNERUP DANMARKIMUT SIOORANARTOQARNERANIK NALILIINEQ

Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa suliaqarnerisa
Danmarkimut siooranartoqarsinnaanerannik naliliineq

AALLAQQAASIUT

Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa sulinerisa Danmarkimut siooranartoqarnerat malunnarnerulerpoq, kiisalu uagut PET-imi ukiuni kingullerni kilitsissianik qulaajaaniarnerput pitsanngorsarparput. Iliuuseq tassaavoq pinaveersaartitsineq, paasiniaaneq aamma naalagaaffiit allat kilitsissiaasa Danmarkimi aamma nunani allani danskit soqutigisaasa tungaannut kilitsissiatut sulinerannik akiuiniarneq. Iliuuseqar-nitta pitsanngorsarneqarneranut ilaatillugu maannakkut siullerpaamik Danmarkimut siooranartunik maan-nakkorpiag pisunik ataatsimut nalilersuineramik saqqummiussivugut. Nalilersuineq aammattaaq Kalaallit Nunaannut kiisalu Savalimmiunut attuumassuteqarpoq.

Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa sulinertik ingerlattarpaat siullermik politikikkut, sakkutooqar-nikkut aamma aningaasaqarnikkut inissisimanertik pitsanngorsarniarlugu, kiisalu Danmarki nunat tamalaat akornanni eqeersimaartutut suliaqarnertik aamma nunat tamalaat akornanni katuffianni EU-mi, NATO-mi aamma FN-imi ilaasortaanini pissutigalugu allat kilitsissiaqarfiisa kilitsissiatut ingerlatsivigissallugu ornigi-nartippaat. Tassunga ilanngunneqassaaq danskit teknologiat aamma ilisimatusarnikkut sulinerat sammivinni arlalinni nunarsuarmi siuttuunera tamatumalu kingunerisaanik pissarsiffigissallugu orniginartinneqarluni.

Naliliinerput suliarivarput naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa sulinerannit PET-ip ataatsimoortu-mik paasissutissaatai tunngavigalugit, tamatumunnga ilanngullugit ingerlatsinerni piviusuni paasissutissat. Ingerlatsinerni taakkunani paasissutissat amerlanerit isertuussaapput, kisianni pisut ilaatigut sulianut pivi-usunut innersuussisinnaavugut tamakkua tamanut saqqummiunneqarsimammata, taakkununnga ilaallutik nunanit allanit suliat, tamakkua siooranartunik takutitsipput, aammattaaq maani takusartakkatsinnik. Sioo-ranartut qanoq innerannik allaaserinninnsinni Forsvarets Efterretningstjenestep [sakkutuut isertortumik paasiniaasartui] (FE) aamma Center for Cybersikkerhedip [Qitiusumik internetimik isumannaatsuutitsineq] (CFCS) nalilersuineri ilannguppavut.

Naliliinermik matuminnga saqqummiussineq soorunami taannaannaanngilaq. Tassunga tapertaapput suku-miisumik siunnersuineramik suliaqarneq, taakkualu danskit innuttaasut ilaannut sammiveqarput, naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerannik ingammik eqqorneqarsinnaasunut.

Siooranartut qanoq innerat PET-imi qanimut malinnaaffigaarput, aamma naliliineq nutartertarlutigu sioora-nartup qanoq innerata allanngornerata tamanna pisariaqartippagu.

Naliliinermut tunngavigaarput paasissutissat aamma tusarliussat 1. decembari 2021 sioqqullugu suliar-neqarsimasut.

Atuarluarina!

Anders Henriksen

Kilitsissianik qulaajaaniarnermut immikkoortortaqaqarfinni pisortaq
Afdelingschef for Kontraspionage

IMARISAI

01	AALLAQQAASIUT	03
02	SIOORANARTUT QANOQ ITTUUNERAT ATAATSIMUT ISIGALUGIT	06
03	NUNAT ALLAT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUISA SUUT EQQUSSALLUGIT ANGUNIARPAAT?	10
04	NUNAT ALLAT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUI DANMARKIP TUNGAANUT QANOQ KILITSISSATUT SULISARPAT?	23
05	INATSIINIK UNIOQQUTITSILLUNI PISSARSINIARTARNEQ	26
06	NUNANIT ALLANIT TOQQAANNARTUMIK ANINGAASALIISOQARTARNERA	29
07	ILANNGUSSAQ 1: PET-IP KILITSISSATUT SULINEQ AAMMA SUNNIINIARNEQ PILLUGIT INATSIITIGUT TUNNGAVIGISAI	30

SIOORANARTUT QANOQ ITTUUNERAT ATAATSIMUT ISIGALUGIT

Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa Danmarkip aamma nunani allani danskit soqutigisaasa tungaannut ingerlatsinerisa siooranartup uagut inuiaqatigiisugut politikikkut, isumannaallisaanikkut aamma aningaasaqarnikkut malunnaatilimmik unamminartoqartippaatigut. PET ukiuni kingullerni sulianik arlalinnik qulaajaavoq, taakkua takutippaat naalagaaffiit allat arlallit kilitsissiaqarfii kilitsissiatut Danmarkip tungaanut ingerlatsisut. Nunani killerni allani oqartussaasut tamatuma assinganik sulianik qulaajaapput, tassuuna takuneqarsinnaalluni inuiaqatigiinnut namminnerminnut siooranartoqartoq.

PET naliliivoq immikkut ittumik aamma ataavartumik naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerat Danmarkimi siooranartoqartitsisoq. Allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerannut ilaapput kilitsissiatut sulineq, sunniineq, akornusersuineq, nioqqutissianik, teknologimik aamma ilisimasani inat-sisit unioqqutillugit pissarsiniarneq, aammattaaq pisuni immikkut illuinnartuni toqutseriarnerit. Periaatsit aamma anguniarneqartut allanngoraput, tassani apeqqutaalluni naalagaaffik sorleq ingerlatsisuunersoq. Siooranartoq annerusumik Ruslandimit, Kinamit aamma Iranimit aallaaveqarput, kisianni aammattaaq assersuutissaqarpoq naalagaaffiit allat kilitsissiaqarfii kilitsissiatut Danmarkimi ingerlatsisarnarat.

Naalagaaffiit allat isertuussanik aamma paasissutissanik illersorneqartariaqartunik eqqunngitsumik pissarsiaqarpata, taava tamatuma Danmarkip isumannaassusia aamma kiffaanngissuseqarluni qanoq iliorsinnaanera innarlissavaa. Tassani pineqarpata paasissutissat Danmarkip nunanut allanut attuumassuteqarneranunngasut, taava ilaatigut paasissutissat Danmarkimut aamma nunat allat suleqatigisatta tungaannut atorneqarsinnaapput. Danmarkimi suliffeqarfinnut aamma ilisimatusarfinnut kilitsissiatut sulinerup Danmarkip unammillersinnaanera akornusersinnaavaa, aamma tamatuma kingunerisaanik isertitassanik, suliffissanik aamma ataqpineqarnermik annaasaqarneq.

Danmark naalagaaffiit allat kilitsissiaqarfiisa ingerlatsinerannik siammasissumik aamma arlariaanik siooranartorsiorpoq. Danmarkip nunat tamalaat akornanni piviusumik susassaqaanera, annertunerusumik nunarsuarmioqataalerneq aamma nunani tamalaani unammillernerup, inuiaqatigiinni ataatsimut isigalugu ammasuunerup, digitaliseriineq aamma teknologimut tunngatillugu ilisimasaqarlunerup Danmark allat kilitsissiaqarfiisa kilitsissiaasa ingerlatsivigissallugu orniginartippaat. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq isumannaallisaanikkut politikimi atugassarititaasut allanngoriartornerat, kiisalu ukiuni makkunani naalagaaffissuit pissaanillit Rusland, Kina aamma USA imminnut annertunerusumik unammissuteqaleraluttuinnarnarat pissutaalluni.¹

Ruslandip sorsunnerup nillertup ingerlanerata nalaanisut suli politikikkut, aningaasaqarnikkut aamma sakkutooqarnikkut pissutsinik paasissutissanik pissarsiniartarnini qitiutippaa, aammattaaq pissutsinut Ruslandip teknologimik nutaamik ineriartortitsinerup iluani inissisimanera pitsanngorsarniarlugu.

Kinamit kissaatigineqarpoq politikikkut, aningaasaqarnikkut aamma sakkutooqarnikkut nunarsuarmi sunnuteqalernissaq, aamma teknologimik imminut pilersorsinnaanissaq siuttunngornissarlugu. Kinamiut isertortumik paasiniaasartui annertuumik pisinnaatitaapput kinamiut suliffeqarfiinit, kattuffiinit aamma inunnik ataa-siakkaanik paasissutissanik katersuinissaminnut, apeqqutaatinnagu nunarsuarmi sumiinnerat. Kinami ataa-siinnarmik parteeqarnerup atuunnermini atugaa tassaavoq whole of society, tamatuma kingunerisaanik Kinami inuiaqatigiinni inuit sumi inissisimanerat apeqqutaatinnagu piareersimatinneqalersinnaanerat iliuusisatut pilersaarutit tunngavigalugit anguniakkat anguniarlugit Kinami aqutsisut ingerlaavartumik tusarliutta-

¹⁾ *Takuuk Forsvarets Efterretningstjeneste 'UDSYN 2021'*

gaat. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq Kinamit atorineqarmat atorunika aamma periutsinik inatsisinik eqquutsitsilluni aamma eqquutsitsinani atorineqarsinnaasut tamarmik atorineqartarnerat, ilaati-gut ilisimasanik aamma nioqqutissianik pissarsiniarnermi Kina pillugu oqaluttuaq ajunngitsoq siuarsarniarlugu.

Tamatuma saniatigut PET-imit malugine-qarpoq nunat ilaasa akornanni najukkani aamma nunat immikkoortuini aqqiagiin-nginnerit ilaatigut Danmarkimut apuuttartut.

PET-imit qularnaarneqarpoq politikerit, atorfillit, kilitsissiaqarfiisa ingerlatsiviini, sakkutooqarfinni aamma suliffeqarfinni sulisut, ilisimatusartut, ilinniagaqartut aammattaaq nunanit allanit qimaasut aamma nunaminni naalakkersuisut isumaannit allaanerusunik isumallit ingerlaavartumik Danmarkimi naalagaaffiit allat kilitsissiaqarfiisa ingerlatsinerannik sunnarniarneqartartut.

Naalagaaffiit allat ilaatigut Danmarkip nunanut allanut, sillimaniarnermut aamma illersornissamut politikki-mut pissutsit, attaveqaatit mianernartut, Naalagaaffeqatigiinnerup iluani pissutsit pillugit aamma nammin-neq nunaminni politikkimut kiisalu nunap immikkoortuini akkerlerisat Danmarkimi najugaqarsinnaasut tun-gaannut kilitsissiatut **sulisarput**.

Tamakku saniatigut PET-imit qularnaarlugu paasineqarpoq nunat arlallit ilisimatusarnermut sammisunik aamma teknologinik soqutigininnerat annertusiartuinnartoq, taakkua imminnut ataqatigiinnerat tassaalluni teknologimi unammillerneq annertusiartuinnartoq, tassalu nunarsuaq tamakkerlugu isumannaallisaaanermut politikimi, sakkutooqarnermi aamma aningaasaqarnikkut pissaaneqarnerup qanoq inneranut tamanna kinguneqarsinnaalluni.

Danmarkip tungaanut **sunniiniarnermik ingerlatsineq** siullermik danskit aalajangiisartuinik sunniiniarnertut pisinnaasarpog, Danmarkimi nalinginnaasumik isummertarnermut sammisinnaalluni aamma/imaluunniit avatangiiserisat imaluunniit naalagaaffiup allap Danmarkimit isiginninneranut sunniiniarnertut. Tassani siunertaasog tassaanagerusarpog naalagaaffiup allap pineqartup nammineq politikianik iluarinnitsitsiniarnertut imaluunniit Danmarkimi ataqatigiinnermik, Naalagaaffeqatigiinnermik imaluunniit nunani tamalaat akornanni suleqatigiiffinnik Danmarkip peqataaffigisaanik ajoqusiiniarnertut. Sunniiniarnermik ingerlatsineri periuseq allanngorartuuvog, tassani apeqqutaalluni naalagaaffik sorleq ingerlatsisuunersog. Ilaatigut tamanna ingerlanneqarsinnaasarpog tusagassiorfinni nutaarsiassat allanngortillugit saqqummiussinertut, inunnik, inuit attaveqatigiittarfii aqqutigalugit, tutsuiginassusiinik ajortisaarinikkut, innuttaasut akornanni aqqiagiinnginnermik ingerlareersunik sakkortusaarinikkut imaluunniit inuit ataasiakkaat imaluunniit inuit imminnut ataqati-

KILITSISSIATUT SULINEQ AAMMA SUNNIINIARNEQ PILLUGIT INATSIT QANOQ OQARIARTUUTEQARPA?

Kilitsissiatut sulineq aamma sunniiniarneq pinerluttulerinermi inatsimmi kapitali 12-imi (§§107-109) ilaavoq.

Pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu paasissutissanik danskit naalagaaffiat imaluunniit inuiaqatigiinni soqutigisat mianeriniarlugit pissutsinik isertuunneqartussanik pissarsineq imaluunniit ingerlatitseqqinneq, tamakkualu inunnut naalagaaffimmik allamik imaluunniit ingerlatsivimmik sullissisunut tunniunneqar-pata, tamanna pillarneqarnermik kinguneqassaaq.

Kilitsissiatut sulinertut aammattaaq paasineqassaaq naalakkersuisut allanut ingerlateqqusaanngitsunik isumaqatigiinniarnarinik, oqaloqatiginninnerinik imaluunniit aalajangiinnerinik suliani naalagaaffiup isumannaatsuunissaanut imaluunniit naalagaaffinnut allanut tunngatillugu pisinnaatitaaffinnik, killuussilluni oqaatigisaqarneq imaluunniit paasissutissanik allanut ingerlatitseqqinneq, imaluunniit sammineqartumi pineqarpat inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut nunanut allanut tunngatillugu tamanna annertuumik pingaaruteqarpat.

Taamatutaaq pillagaanermik kinguneqassaaq nunat allat isertortumik paasini-aasartuinik ikiuineq, taakkua danskit naalagaaffiata iluani suliaqarneranni, soorlu assersuutigalugu Danmarkimi innuttaasut pillugit paasissutissanik nunap allap ingerlatsivianut ingerlatitseqqinneq.

Taamatutaaq pillagaanermik kinguneqassaaq nunap allap isertortumik paasini-aasartuinik ikiuineq, taanna danskit naalagaaffiata iluani sunniiniarnermik suliaqarsinnaalertillugu, tassa aalajangiisinnaassuseqarneq imaluunniit nalinginnaasumik isummersinnaanermik sunniiniaasinnaanngortillugu.

giittut isumaannik sunniiniarnikkut. Sunniiniarnermik ingerlatsineq tassaasinnaasarpoq “hack aamma isertugaq ingerlateqqiguk”-ingerlatsineq, tassannga ingerlatsisup paasissutissanik mianernartunik internetikkut akornusiineq atorlugu pissarseriarluni tamatuma kingornatigut paasissutissat tamanut saqqummiullugit, imaassinnaavoq paasineqarnissaat allanngortillugit. Sunniiniarnermik ingerlatsineq akuttunngitsumik innuttaasut isumaannut pioreersunut avissaartuuffiusinnaasunut sammitinneqartarput, tassani ajornanngitsumik aaqqiagiinnginnermik aamma avissaartuunermik pilersitsisoqarsinnaalluni. Ingerlatsinerit pisunut aalajangersimasunut sammitinneqarsinnaapput, soorlu qinersinernut. Manna tikillugu Danmarkimi qinersinernut atatillugu naalagaaffinnit allanit sunniiniarnermik ingerlatsinermik PET qulaajaasimanngilaq.

Aammattaaq naalagaaffiit allat ilaat assigiinngitsunik suliaqartarput, soorlu namminneq naalagaaffiminni innutaasunik Danmarkimiittunik nakkutiginnillutik aamma sunniiniarlutik. Tamatumani ilaatigut pineqartarput ingerlatsinerit qimaasunut aamma nunaminni naalakkersuisut isumaannik allatut isumalinnut tamakkua sammitinneqartarlutik. Ingerlatsineri tamakkunani siunertarineqarsinnaavoq politikikkut akerliusunik akornuser-suiniarneq imaluunniit piioneerutsitsiniarneq.

Naalagaaffiit arlallit **inatsisinik unioqqutitsillutik pissarsiaqarniartarnernut** peqataapput, tassa ilaatigut nunanut allanut nioqquteqarnermi nakkutilliinerit unioqqutillugit, aamma naalagaaffiit killilersuiffiqineqartut nioqqutissianik aamma teknologimik Danmarkimeersunik pissarsiniarsarlutik imaluunniit allamut ingerlatiniarsarlugit, tassa namminneq sakkussanik nioqqutissiornerminnut imaluunniit sakkutooqarnerminni pilersaarutiminnut. Unioqqutitsilluni pissarsiaqarniartarnermik ingerlatsinerup siiooranartoqarnera suliffeqarfinnut aamma ilisimatusarnermi suliaqarfinnut sammineruvoq, tassa nioqqutissianik, ilisimatusarnermik suliaqartunut imaluunniit ilisimasanik tunniussisartunut, tassa naalagaaffiit ilaasa sakkutooqarnerminni pisinnaasaminik ineriartortitsinissaminnut pisariaqartitaannik.

Nunanit allanit Danmarkimut siiooranartoq aammattaaq tassaasinnaavoq **nunanit allanit toqqaannartumik aningaasaliissuteqartarnerit**, tassani nunamit allamit ingerlatsisoq aningaasannaniarnermik siunertaqarnani. Aningaasaliissuteqarnerit taamaattut isumannaallisaanikkut sakkortuumik kinguneqarsinnaapput, aamma ilaatigut sammivigisarpaat piffissaq sivisooq atorlugu aaqquissuusaanermut pissutsit inuiaqatigiit akiuussinnaaneriisa aamma soqutigisaasa tunngaviannik qajannarsititsisinnaasut. Assersuutigalugu aningaasaliissutit pineqartut tassaasinnaapput danskit teknologimik ineriartortitsinerannut ilanngutsitsisinnaasut, tamatuma kingunerallugu danskit attaveqaasersuutaannik mianerisassanik nakkutilliinermik annaasaqarneq, imaluunniit tamatuma kingunerisaanik tulluanngitsumik nunamut allamut aningaasaqarnikkut pituttorneqarsimalerneq.

Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa ilisarnaatigaat akerlerisatut pikkorissuseqarnertik aamma annertuumik periarfissaqartitaanertik, ilaatigut ingerlatsinitik piffissami sivisuumik atortussanngorlugit piareersartarpaat aamma ingerlattarlugit. Nunat allat isertortumik paasiniaasartui akuttunngitsumik isumalluutunik amerlasuunik atugassaqartinneqarput, aamma ingerlaavartumik teknologimi siuariartorneq atorluarlugu sulinerminnut nutaanik ineriartortitsisarlutik. Naalagaaffiit ilaasa kilitsissiaqarnermik ingerlatsivitik nunaminni aamma nunani allani sulinissaannut annikinngitsumik killiliussaqaqtittarpaat.

Nunat allat isertortumik paasiniaasartui Danmarkimi ingerlatsisut ilaatigut isertortumik paasiniaasartut naalagaat sungiusarluarsimasut atarpaat, taakkua Danmarkimi nunamit allamit aallartitaanerarlugit sulisinneqarput. Soorlu assersuutigalugu Rusland Danmarkimi aallartitaqarfimmini arlalinnik isertortumik paasiniaasartut naalagaannik sulisoqarpoq. Isertortumik paasiniaasartut naalagaat taakkua inunnik, paasissutis-

sanut isertukkanut imaluunniit illersorneqartussanut Ruslandimut soqutigineqartunut, pissarsisinnaasunik ingerlaavartumik pissarsiniartuarput.

Nunat allat isertortumik paasiniaasartui aammattaaq hackerisartunik atortorissaaruteqarluartunik atuisarput, taakkua internet aqputigalugu saassussillutik IT-mut atortunik akornusersuisarput aamma taak-kununnga isersinnaalersarlutik. Taamatut iserneq isertortumik paasiniaasartut interneti aqputigalugu kilitsis-siatut sulinerminnut atortarpaat² (cyberspionage).

Tamakkua saniatigut nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa aqputit allat arlallit atorsinnaasarpaat, soorlu assersuutigalugit naalagaaffiup oqartussaasui allat, kattuffiit, akunnermiliuttartut assigiinngitsut, soorlu isumaqatissarsiortartut, pinerlunniaqatigiit aamma suliffeqarfiit namminersortut. Imaanngilaq tamatigut taak-kua atorineqartut ilisimasaraat piviusumik nuna alla sinnerlugu isertortumik paasiniaasartunik ikiuinertik, tamatumunnga ilanngullugu nunap allap isertortumik paasiniaasartuunik suleqateqarnertik.

2) Annertunerusumik paasisaqarnarlutit takuuk 'Cybertruslen mod Danmark 2021', Center for Cybersikkerhed

NUNAT ALLAT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUISA SUUT EQQUSSALLUGIT ANGUNIARPAAT?

NAALAKKERSUISUT, FOLKETINGI AAMMA NAALAKKERSUISUT
QITIUSUMIK ALLAFFEQARFII

TEKNOLOGI AAMMA ILISIMATUSARNEQ

ILLERSORNISSAQARFIK

NUNANIT ALLANIT QIMAASUT AAMMA NUNAMINNI NAALAKKERSUISUT
ISUMAANNIT ALLATUT ISUMALLIT

NAALAGAAFFEQATIGIINNEQ

NUNANI ALLANI DANSKIT SOQUTIGISAAT

PET-imit qularnaarlugu paasineqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa immikkut soqutigigaat politikerit aamma danskit naalakkersuisuisa qitiusumik allaffeqarfiini atorfilittat. Tassani ingammik pineqarput politikerit aamma atorfilittat, nunanut allanut- isumannaallisaanermut- aamma illersornissamut politikimik suliaqartut, imaluunniit nukissiornermut aamma aatsitassanut tunngasunik sammisaqartut aamma suliaqartartut. Danmarkip piviusumik nunani tamalaani suliniaqatigiiffinnut, soorlu NATO-mut, EU-mut aamma FN-imut ilaanera aammattaaq nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa qitiutippaat. Isertortumik paasiniaasartut ilaatigut soqutigisaraat danskit aamma nunat allat isumaqatigiinniarnerminni inissisimaffii, suleqatigiinnermut attuumassuteqarfiit, inuit pingaarutillit aamma ataatsimiinnerit ingerlanneqartartut.

TYSKLANDIMI ISUMMERSUISUT SIORNATIGUT SULISORISIMASAAT KINAP ILUAQUTIGISASSAANIK KILITSISSIATUT SULISIMASUTUT UNNERLUUTIGINEQARTOQ

Maajimi 2021-mi tyskit oqartussaasuisa tyskisut innuttaassusilik soraarninngorsimasoq unnerluutigaat kinamiut isertortumik paasiniaasartuinut paasissutissanik tunniussisimasutut. Unnerluutigineqartoq naalakkersuinnermut pissutsinik ilinniaqartuutut ilinniarsimasuuvooq siusinnerusukkullu tyskit isummersuisunut sullissisimasuulluni. Isummersuisuni sulini aqqutigalugu unnerluunneqartoq annertuumik attaveqaqateqarpoq aamma ataatsimeeqatigisarlugit ilaatigut politikimi suliallit pingaaruteqartut oqaloqatigisartakkani. Tyskit oqartussaasui naapertorlugit unnerluutigineqartoq kinamiut isertortumik paasiniaasartuinit sulisussarsiarineqarpoq juunimi 2010-mi Shanghaiut angalanerminut atatillugu, kiisalu tamatum kingornatigut aalajangersimasumik kinamiut isertortumik paasiniaasartuinut paasissutissanik tunniussisarsimavoq naalagaaffiit qullersaasa tikeraarnerat sioqqullugu aamma kingornatigut imaluunniit nunat tamalaat akornanni apeqqutit tamatumani pisut pillugit isumasioqatigiinnernit. Tyskisut innuttaassusillip nulia tysk-italiamiu kilitsissiatut sulinnermut peqataasimasutut unnerluutigineqarpoq.

Danmark sammisani arlalinni nunarsuarmi siuttutut inissisimavoq teknologimi, nutaanik pilersitsinermi aamma ilisimatusarnermi. Tamatumani ilaatigut pineqarput nukissiorneq aamma uumassusilinnit pisunik atortussiornermi, kiisalu teknologit ilaanni mianerisassani. Sammisani tamakkunani Danmarkip siuttutut inissisimanagerata danskit aningaasaqarnerannut pingaarutilimmik isertitaqarnissamut periarfissiivoq, kisianni tamatumunnga ilutigitillugu Danmark nunanit allanit eqqussallugu orniginartunngortippaa, soorlu Kinamit, Ruslandimit aamma Iranimit, taakkua kilitsissiaqarneq aqutugalugu tamatumunnga ilanngullugit naalagaaffiit akiligaannik suliffissuaqarfiit tungaannut kilitsissiatut sulineq, kiisalu inatsisit unioqqutillugit pissarsiaqarniartarnernik ingerlatsinikkut paasisanik nutaajunerpaanik aamma teknologimik pissarsiniarsaripput. Teknologit ilaat sakkutuujunngitsuni aamma sakkutooqarnermi atorpeqarsinnaapput – taaneqartartoq dual-use (marloqiusamik atuineq).

Kinap kingullermik ukiunut tallimanut (2021-2025) pilersaarusionerme erseqqissarpaa nutaanik pilersitsineq aamma teknologit qanoq Kinamut pingaaruteqartigisoq, tassuuna qulakkeerniarlugu nunarsuaq tamakkerlugu annertunerusumik sunniuteqarnissaaq. Tamatuma saniatigut nunami namminerme iliuusissatut pilersaaruteqarput “sakkutooqarnerup aamma inuit kattunnissaannik”, tassani anguniarneqarpoq ilisimasat aamma teknologip ajornannginnerusumik universitetit aamma sakkutooqarnerup akornanni ineriartortinneqarnissaat.

PET-imit qularnaarlugu paasineqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartui ilinniarnertuunik, ilisimatusartunik aamma suliffeqarfinnik attaveqalerniarneq ingerlaavartumik misilittaraat, paasissutissanik danskit teknologiat aamma ilisimatusarnerat nutaanerpaaq pillugu tunniussisinnaasunik. Tassani ingammik pineqarput nukissiornermi teknologit, uumassusilinnit pisunik atortussiorneq, qarasaasiat pisinnaassuseqarnerannut teknologit, robotinut teknologit, nioqqutissiat illersornissamut tunngasut kiisalu nioqqutissiat nunanut allanut tunineqaqqunagit nakkutigineqartut. Danmarkimi ilinniarnertuut aamma ilisimatusarnermik suliallit nunanit allaneersut ilisimasanik mianerisariaqakkanik nunanut allanut ingerlatitseqqinnermut peqataasinnaapput.

RUSSITUT INNUTTAASSUSEQARTOQ DTU-MI AAMMA DANSKIT NUKISSIORNERMIK SULIFFEQARFIANNI KILITSISSIATUT SULISIMASUTUT EQQARTUUSSAASQ

Novembarip ulluisa 17-ianni 2021 russitut innuttaassuseqartoq ukiuni pingasuni paarnaarussassanngorlugu Vestre Landsretimi kilitsissiatut sulisimasutut eqqartuunneqarpoq (pinerlutulerinermi inatsimmi § 108, imm. 1) aamma nunamit anisitaavoq inuunermi sinnera nunamut iseqqusaajunnaarluni. Inuk taanna Danmarks Tekniske Universitetip (DTU) aamma suliffeqarfiup Aalborgimi angerlarsimaffeqartup SerEnergy A/S-p tungaanut kilitsissiatut sulisimavoq, aamma ukiuni arlalinni russit isertortumik paasiniaasartuunut akilersilluni paasissutissanik tunniussisarsimalluni. SerEnergy A/S ilaatigut brændelscellerini (batteriit) ineriartortitsivoq brintimik minguitsumut sarfangerititsisinnaasunik.

*Ukiuni kingullerni Europami arlalinnik
suliaqartoqarpoq teknologip aamma
ilisimatusarnerup tungaannut
kilitsissiatut suliaqarsimanernut.*

• Augusti 2020

Augustimi 2020-mi Norgemi politiit norgemiutut innuttaassusilik Indiamit kingoqqisoq neriniartarfimmi tigusaraat, tassani russit aallartitaat russit aallartitaqarfianeersoq naapikkaa. Aallartitaq tassasimavoq russit isertortumik paasiniaasartuini naalagaq, taanna pisup kinguninnguagut **Norge-mit** anisitaavoq. Norgemiutut innuttaassusilik unnerluutigineqarpoq naalagaaffiup isertugaa-taanik akilersilluni Rusland-imut tunniussisimasutut. Naapittarnerit isertortumik pisarsimapput, aamma piffissap sivisuup ingerlanerani. Unnerluutigineqartoq suliffeqarfimmi DNV GL-imi ilaatigut sulisimavoq uuliamik, gasimik aamma teknologimik mingutsitsinngitsumik suliaqartumi.

• Decembari 2020

Decembarimi 2020-mi **Nederlandene** aallartitat marluk Haagimi russit aallartitaqarfianeersut anisip-paat, nederlandimiut oqartussaasui naapertorlugit taakkua russit nunani allani isertortumik paasiniaasartuunik SVR-imi sulisuupput. Nederlandimiut oqartussaasui naapertorlugit aallartitat aappaat paasis-sutissanik pissarsiffissami-nik amerlasuunik pilersitsi-simavoq, taakkualu tekno-logimik qaffasissumik sulif-fissuaqarfinni sammisaqar-lutik imaluunniit sammisa-qarsimallutik. Isertortumik paasiniaasartut naalagaasa isertortumik paasiniaasarnermi ingerlatsinertik nederlandi-miut suliffiutaannut ilaatigut maskiinanik inuit sulias-saannik aamma nanotekno-logimik suliaqartuusunut sammitissimavaat.

• Juuni 2021

Juunimi 2021-mi **tyskit oqartussaasuisa** russit innuttaassusilik tigusaraat kilitsissiatut sulisimasutut unnerluutigalugu russit isertortumik paasiniaasartuisa iluaqutissaannik, tigusarineqartoq tyskit universitetianni pinngortitamik ilisimatusar-nermik teknisk institut-timi ilisimatusartut sulisimasooq, unnerluutigineqarpoq ikinnerpaamik pingasoriarluni russit isertortumik paasiniaasartuini naalagaq naapissimavaa, naapitsinernilu marlunni akilertilluni paasisutissanik tunni-ussisimavoq.

• Septembari 2021

Septembarimi 2021-mi svenskeq siunnersuisartoq ukiuni pingasuni kilitsissiatut sulisimanini pissutigalugu paarnaarussaasussatut pillagaavoq. Angutip piffissap sivisuup ingerlanerani russit isertortumik paasiniaasartuini paasisutissat akilersilluni tunniuttarsimavai. **Sverigemi** teknisk universitetimi ilinniarsimasuuvooq, pil-larneqarporlu suliffimmiit biilliorfimmit Scaniamit paasisutissanik ingerlatit-seqqittarsimasutut. Siunnersuisartoq svenskit isuman-naallisaanermut politiivinit SÄPO-mit 2019-ip aallartin-nerani tigusarineqarpoq neriniartarfimmi russit aallartitaat Stockholmimi aallartitaqarfimmeersoq naapikkaa. Svenskit unnerluussisui naapertorlugit aallartitaq russit isertortumik paasiniaasartuini sulissisuuvoq.

• Marsi 2021

Marsimi 2021-mi ilisimatusartutut sulisoq estlandimiu NATO-mut aamma Estlandip illersornissamut ministereqarfianut attuumasutilik ukiuni pingasuni paarnaarussassanngorlugu pillagaavoq Kinap isertortumik paasiniaasartuisa iluaqutissaannik kilitsissiatut sulisimanini pissutigalugu. Estlandip isertortumik paasiniaasartui KAPO naapertorlugit ilisimatusartut sulisoq 2018-imi pissarsarineqarpoq Kinami tikeraarneranut atatillugu. Pisup ingerlanerani, septembarimi 2020-mi unitsinneqartumi ilisimatusarnermik suliaqartoq asiama nunanut assigiinngitsunut angalanissamut akiliunneqarpoq. Taakkua saniatigut kinamiumit, Kinami isummer-suisarfimmi sulisuunerartumit, attaveqarfigisaminit 17.000 eurot missaannik amerlatigisunik akilerneqarpoq.

Nunat allat isertortumik paasiniaasartui aammattaaq isertortumik paasiniaanermik Illersornissaqarfiup tungaanut ingerlatsisarput. Illersornissaqarfik ilaatigut kilitsissiatut suliaqarfigissallugu soqutiginartuuvoq Danmarkip sumi inissisimanera pissutigalugu, illersornissaq pillugu NATO-mik aamma USA-mik suleqateqarnera pissutigalugu aamma Illersornissaqarfiup nunat tamalaat iliuuseqartarnerannut peqataasarnera pissutigalugu. Danskit illersornissaqarfiata nunat allat isertortumik paasiniaasartuinut illersorneqarnissaa Forsvarets Efterretningstjeneste-mit (FE) isumagineqarpoq.

Illersornissaqarfik naloginnaasumik nunat allat sakkutuuisa isertortumik paasiniaasartuinut eqqorniarneqartarpoq, taakkua atortunik paasiuminaatsunik assigiinngitsunik inuinnarnik aamma sakkutuunik nunakkut, imaatigut aamma silaannakkut atuisarput kiisalu internetimik. Naalagaaffiit allat aammattaaq sorsuttoqanngikkaluartuq ajornartoornermut aamma sorsunnermut atortussiani tamani sungiusartarput. Taamaattumik sakkutuut isertortumik paasiniaasartuuisa Illersornissaqarfimmut aamma inuinnaat tungaannut isertortumik paasiniaanernik ingerlatsisarput, tassa tamakkua ataatsimoortillutik Danmarkip aamma Naalagaaffeqatigiinnerup illersorneqarneranut tapertaasutut isigineqarsinnaasunik imaluunniit NATO-mi ataatsimooqatigiilluni illersorneranut.

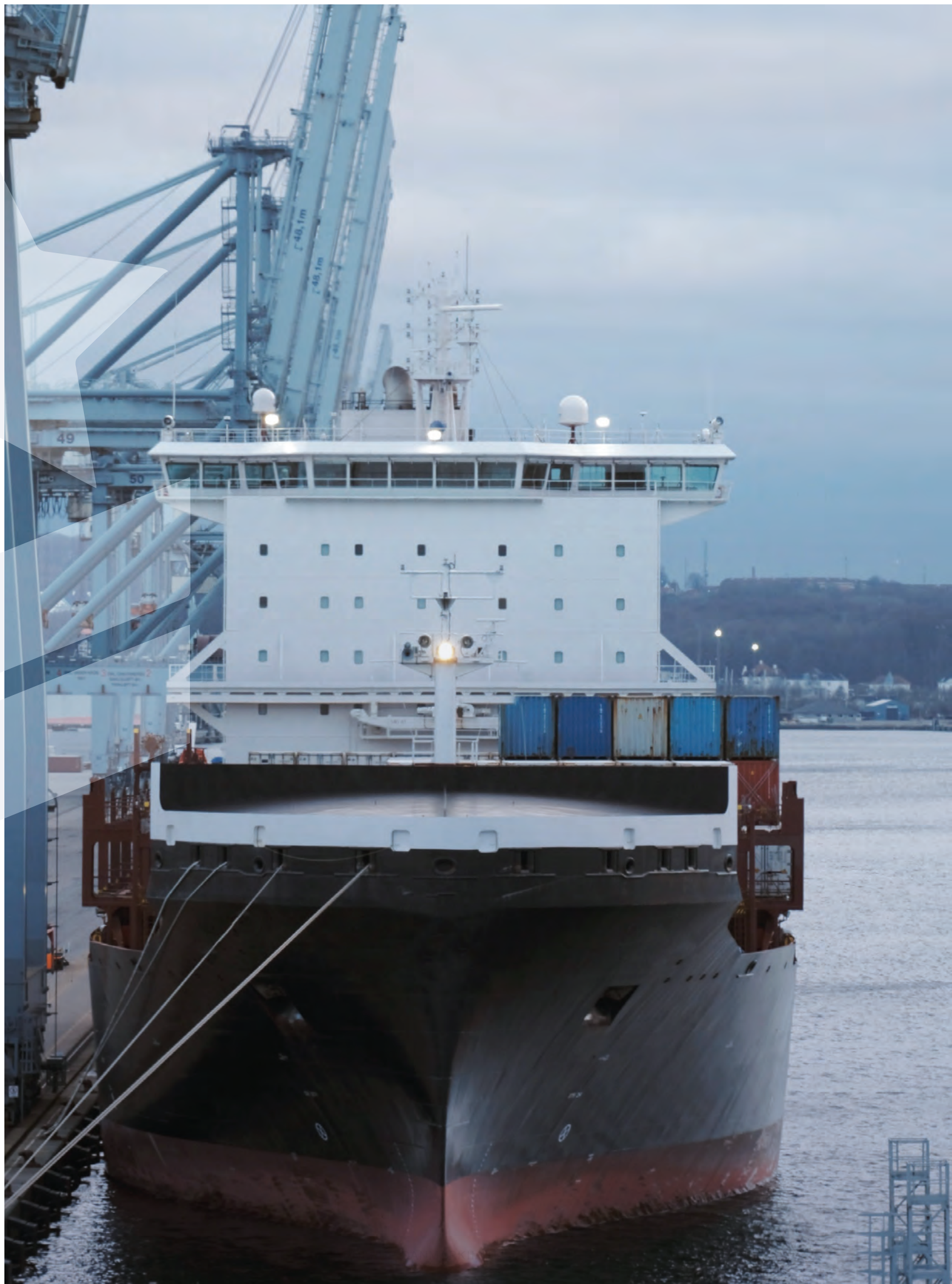
Umiarsualiveqarfiit aamma attaveqaasersuutit mianernartut atortuupput Danmarkip NATO-mut attuumasuteqarneranut pingaaruteqartutut inissisimasut. Danskit suliffeqarfiutaat Illersornissaqarfimmut, NATO-mut aamma NATO-mi suliffissuaqarfinnut illersornissamut tunngasunik nioqqutissiortartunut nioqquteqartuupput. Taamaattumik nioqquteqartartut inuinnaat, naalagaaffimmeersut aamma privatit nunat allat sakkutoogarnermi isertortumik paasiniaasartuinut eqqorniarneqartarput, taakkualu NATO-p periarsinnaanerani aamma teknologimut tunngatillugu salliunerani ajoqusersuinissaq suliaassaraat.

ITALIAMI SAKKUTUUT IMARSIORTUISA NAALAGARSUAT RUSLANDIP ILUAQUTISSAANIK KILITSISSATUT SULISIMASUTUT PASINEQARTOQ

Marsimi 2021-mi Italiami sakkutuut imarsiortuisa naalagarsuat isertortumik paasiniaasartut naalagaannik, aallartitatut sulisutut inissinneqarsimanerakkamik, Romami russit aallartitaqarfianeersumik ataatsimeeqateqarneranut atatillugu tigusarineqarpoq. Tusagassiorfiit ammasumik sulisut naapertorlugit sakkutuut imarsiortut naalagarsuata italiamiup uppersarsaasersuutit illersorneqartussat russit isertortumik paasiniaasartuuisa naalagaannut akilersilluni tunniuttarsimavai.

Tamakkununga ilaatigut ilaasimallutik NATO-mi uppersarsaasersuutit isertuunneqartussat. Russit isertortumik paasiniaasartuuisa naalagaat russit aallartitaqarfianni sulisorlu alla Italiomit anisitaapput.

PET-imit qularnaarlugu paasineqarpoq nunat allat namminneq isertortumik paasiniaasartut ikiortigalugit, namminneq innuttaasuminnik Danmarkimi najugaqartunik, assigiinngitsutigut nakkutiginnittartut aamma sunniinartartut. Ilaatigut pineqartut tassaapput nunaminnit qimaasimasut aamma nunaminni naalakkersuisut isumaannit allatut isumallit. Naliginnaasumik siunertaasoq tassaavoq politikikkut akkerluneq suujunaarsinniarlugu, akkerlilersorniarlugu imaluunniit nungutsinniarlugu. Nunat allat isertortumik paasiniaasartut aammattaaq aallartitaqarfinni sulisut, pinerluttartoqatigiit aamma namminneq naalagaaffimminni kattuffiit imaluunniit ingerlatsiviit ingerlatsinerminnik naammassinninnissaminnut atorsinnaasarpaat. Arlalinnik assersuutissaqarpoq naalagaaffiit allat namminneq nunaminni innuttaassuseqartut, Danmarkimili najugaqartut, paasissutissanik pissarsiniartartut atortaraat. Nunat allat namminneq nunaminni innuttaassuseqartunik Danmarkimi najugaqartunik nakkutiginninnerat, soorlu assersuutigalugu tassaasarpog inunnik nalunaarsuineq aamma politikikkut attaveqarnerannik imaluunniit akkerliussutsimik takutitsinernik, namminneq nunaminni innuttaassuseqartut peqataaffigisaannik nakkutiginninneq. Immikkut illuinnartumik pisoqartarnera tassaavoq nunat allat ingerlatsinernik aallartitsinnaasarnertat nunaminni naalakkersuisut isumaannit allaanerusunik isumalinnik toqutsinissaq anguniarlugu.

IRANIMIUT TOQUTSINIARLUTIK PILERSAARUTEQARNERAT AAMMA SAUDI-ARABIAP ILUAQUTISSAANIK KILITSISSIATUT SULINERAT

Maajip ulluisa arfernganni 2021 Østre Landsretip aalajangersarpaa norgemi-iraniami innuttaassuseqartup ukiuni arfineq marlunni paarnaarussaannissaa. Inuk pineqartoq eqqartuunneqarpoq toqutseriesimasut (pinerluttulerinermi inatsimmi § 237, tak. § 21, tak. § 23) aamma kilitsissiatut sulisimasut (pinerluttulerinermi inatsit § 108, imm. 1), aamma nunamit anisitaavoq inuunermi sinnera nunamut iseqqusaajunnaarluni. Inuk iraniami isertortumik paasiniaasartunik danskit naalagaaffiata iluani sulisinnaanngortitsisimasut eqqartuunneqarpoq, naak ilisimalluarualarlugu taamatut ikiuineq ASMLA-mi (Arab Struggle Movement for the Liberation of Ahwaz) ilaasortap nuimasup, Danmarkimi najugaqartup, toqunneqarnissaannik pilersaarusiornerusoq. ASMLA tassaavoq Iraniami naalakkersuisunut akkerlulluni suliniaqatigiiffik.

Februaarimi 2020-mi norgemi-iraniami innuttaassuseqartup Iraniami naalagaa suliamut tassunga atatilugu najuutinngikkaluartoq paarnaarussivimmi paarisassanngortinneqarpoq.

Iraniami isertortumik paasiniaasartui ilaatigut Iraniami naalakkersuisunut akkerliusunik Europami aamma Tyrkiami najugaqartunik, ikinnerpaamik arfineq pingasunik toqutsisimasut aamma qimarngussisimasut pasineqarput, tamakkua pisimapput 2015-imit 2020-p tungaanut.

Suliamut norgemi-iraniami innuttaassuseqartumut atatilugu ASMLA-mi aqutsisutut ilaasortasut pingasut tigusarineqarput pinerluttulerinermi inatsit § 108, imm. 1 (kilitsissiatut sulineq) naapertorlugu unnerluutigineqarlutik, piffissami 2012-imit 2020-p tungaanut inatsisit unioqquutillugit Danmarkimi isertortumik paasiniaanermik ingerlatsisimasutut Saudi-Arabiami isertortumik paasiniaasartut sinnerlugit. Inuit taakkua pingasut Danmarkimi aamma nunani allani inuit ataasiakkaat aamma suliffeqarfiit pillugit paasissutissanik katersuisimasutut, kiisalu paasissutissanik taakkuninnga saudiarabiamiut isertortumik paasiniaasartuinut ingerlatitseqqisimasutut unnerluutigineqarput. Angutit taakkua pingasut tamatum kingornatigut aammattaaq pinerliinarnermik tapersersuisimasutut, aamma pinerliinarnermik aningaasaliisimasutut aammattaaq sakkutooqarnermut tunngasunut kilitsissiatut sulisimasutut unnerluutigineqarput pinerluttulerinermut inatsit § 108, imm. 2 naapertorlugu.

Eqqartuussineq apriliip ulluisa 29-anni 2021 Roskildemi eqqartuussivimmi aallartippoq. Suliaq suliamut matuma siulianiittumut attuumassuteqarpoq, tassami ASMLA-mi ilaasortat pingasut ilaat ataaseq, saassussiniarluni pilersaarusiornermut eqqorriarneqarsimammat.

TYRKIAMUT DANMARKIMI KILITSISSITATUT SULIAQARSIMASORINEQARTUT

Decembarimi 2020-mi arnaq Tyrkiameersoq unnerluutigineqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuinik ikiusimasutut imaluunniit danskit naalagaafianni sulisinnaangortitsisimasutut, tak. pinerluttulerinermut inatsit § 108, imm. 1, (kilitssissiatut sulineq). Arnaq unnerluutigineqarpoq 2016-imi Tyrkiami qitiusumik oqartussaasumut e-mailimik nassiussisimasutut inuit maani najugallit arlallit aqqi allallugit, tassani ilisimatitsissutigalugu suliniaqatigiiffimmut Gülen-imut attuumassuteqarnerarlugit.

Fethullah Gülen musliminut palasiuvoq USA-mi najugaqartoq, kiisalu præident Erdoganimit Tyrkiami juuli 2016-imi mumisitsiniarluni misiliinermut tunuliaqutaasutut unnerluutigineqartoq. Arnamik eqqartuussineq marsimi 2022-mi aallartineqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

Suliat tamatumunnga assingusut Europami nunani allani ilaatigut Tysklandimi aamma Schweizimi saqqummersimapput.

RUSSEQ ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUT NAALAGAANNIK NUNAMINIT ISUMAQATAANNGINNAMI NUUSSIMASUMIK SALISBURYMI TOQTSERIARNEQ

Marsip ulluisa sisamaanni 2018 russeq siornatigut isertortumik paasiniaasartunut naalagaasimasooq, Sergei Skripal, aamma pania gasimik toqunartumik toqoriarneqarput Tuluit Nunaanni illoqarfimmi Salisbury. Tuluit oqartussaasuisa nalilerpaat ilimanarluinnartoq russit sakkutuuisa isertortumik paasiniaasartui, GRU, toqutseriartuusimasut. Tuluit Nunaata qisuariaatigaa Londonimi russit aallartitaqarfianni aallartitatut sulisut 20 miss. anisillugit. Nunat killiit allat Tuluit Nunaata iliuuseqarnera malippaat, ilaatigut Danmarkimit russit aallartitaqarfianni Københavnimi aallartitatut sulisut marluk anisinneqarput.

Skripalimik saassussineq russit Tuluit Nunaanni toqutseriarsorineqarnerisa siullersarinngilaat. 2006-imi russit isertortumik paasiniaasartuisa siornatigut naalagarisimasaat Aleksandr Litvinenko toquvoq akuutissamik radioaktiviumumik polonium 210-mik toqunartutortinneqarnermi kingornatigut. Tuluit oqartussaasui naliliipput russit isertortumik paasiniaasartui FSB, tassaasimasut Litvinenko-mut toqunartutortitsisut.

ALLAKKAT PEQQUSERLULLUNI ALLANNGORTITAT

Novembarimi 2019-imi allakkat peqquserlulluni allannngortinneqarsimasut, taamanikkut Kalaallit Nunaanni nunanut allanut tunngasunut naalakkersuisuni ilaasortaasup Amerikami senatorimut saaffiginnissutaasutut ilusilikkat, internetikkut allaaserinnittarfinnut aamma tusagassiorfinnut ingerlateqqinneqarput. Allakkani ilaati-gut takuneqarsinnaavoq, "kalaallit naalakkersuisui" sapinngisamik ungasinngitsukkut Danmarkimit avissaarnissaq pillugu innuttaasu-nik taasisitsinissamik aaqqissuussiniartut, kiisalu kalaallit tungaan-nit amerikamiunik siunnersuutigineqartoq akuerineqarsimasoq, tassa Kalaallit Nunaat sakkutooqarnikkut nunanik allanik suleqate-qanngitsut aaqqissuussaasoq. Ilimanarluinnarpoq allakkat rus-sinit sunniiniarnermik ingerlatsisartunit suliarineqarsimasut aamma internetikkut ingerlateqqinneqarsimasut, taakkunannga siunertarineqarluni paatsiveerutsitsinissaq aamma Danmarkip, USA-p aamma Kalaallit Nunaata akornanni pissutsit pillugit akerte-riittoqalernissaa.

Kina, Rusland, USA aammattaaq Europami nunat arlallit Issittumi aamma Atlantikorsuup Avannaani nunat sumi inissisimanerat pillugu, sillimaniarnermi politikkimi aamma aningaasaqarnikkut annertusiartuinnartumik angusaqarniarusupput. Nunat taakkua ilaasa unammissutigaat ilaatigut isumalluutiniq pissarsiniarneq, imaatigut aqqutit, ilisimatusarneq aamma sakkutooqarnikkut inissisimaffiit pingaaruteqartut. Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat nunarsuarmi sumiiffinni umiarsuarnut, aqqartartunut aamma timmisartunut Issittumut aamma Atlantikorsuup Avannaanik aqqusaarsisartunut pingaarutilinni inissisimapput, kiisalu tamatumunnga ilutigitillugu amerikamiut sakkutooqarfia Kalaallit Nunaanni Pituffimmi inissisimavoq, taanna USA-p raketinut kalerrisaarinerannut aamma raketinut illersornissaannut pingaaruteqartuulluni. Tamatumunnga ilanngunneqassapput Kalaallit Nunaata nunataata iluaniittut aatsitassat naalagaaffiit pissaanilisuit soqutigisarimmatigut.

Tamannaana tunngavigalugu PET naliliisoq kinamiut aamma russit isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerannit sooranartoqartuq, ingammik sunniiniarluni ingerlatsinerit aamma kilitsissiatut sulinernit, tamakkua interneti aqqutigalugu akornusiisinnapput danskit, savalimmiut aamma kalaallit oqartussaasuiniq, aalajangiisartuiniq, suliffeqarfiiniq aamma ilisimatusarnermik ingerlatsiviiniq. PET nalilivoq Kinap aamma Ruslandip ilaatigut soqutigisarigaat paasissutissanik sakkutooqarnermut, politikkimut aamma aningaasaqarnermut tunngasunik pissarsinissartik, Naalagaaffeqatigiinnermi aamma naalagaaffeqatigiit immikkoortuisa atasakkaat nunat tamalaat akornanni oqaloqateqartarnerat aamma sakkutooqarnermi ilisimatusarneq, politikikkut aamma aningaasaqarnikkut soqutiginartunik. Tamakkua saniatigut Kina aamma Rusland soqutiginippuq USA-p aamma nunat allat killit Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaanni inisimanerannik ajortisaarinnissaminnut.

Naalagaaffeqatigiinneq ingammik mianernarpoq kinamiut imaluunniit russit isertortumik paasiniaasartuisa isummat akkerliiffiusinnaasut atornerisigut naalagaaffeqatigiinni pingasuni imaluunniit taakkua akornanni illersornissamut iligisanut pissutsinut tunngasunik ajortisaarippata, ingammik USA-p tungaanut. Nunat Kinatut aamma Ruslandit itunut nunat tamalaat akornanni suleqatigiinneq, aningaasaliineq aamma niueqatigiinneq ilaatigut nunarsuarmi inissisimanermit imaluunniit isumannaallisaanermit politikkimut attuumassuteqarsinnaapput, soqutigisaat nunat taakkua tamanut saqqummiussaant suleqatigiinnermit tunngatillugu pissutigisaannut allaanerumik isumallit. Soorlu assersuutigalugit aningaasaliinerit aamma suleqatigiinnerit ilaat attaveqaasersuutitut pingaarutilinnut tunngasut, tamakkununnga ilanngullugit attaveqaasersuutit sakkutuujunngitsunut taamatullu sakkutooqarnermit atornerisinnasut (taaneqartartut attaveqaasersuutit dual-use – marloqiusamik atuineq), tamakkua ilaatigut isertortumik paasiniaanermit imaluunniit sakkutooqarnermit siunertaasinnapput.

PET nalilivoq nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnermit attuumassuteqartut ilaat aamma taakkununnga ilaallutik aningaasaliinerit kiisalu Kinamik aamma Ruslandimik niueqateqarnerit ilaatigut aarlerinaateqarsinnaasut, tassami ingerlatsinerit taamaattut pissutsit atuuttut tunngavigalugit Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat kilitsissiatut suliffiqarsinnaanerisa aamma sunniiniartunik ingerlatsivigineqarsinnaanerit mianersornarnerulersinnaasoq.

PET-imit qularnaarlugu paasineqarpoq kinamiut suliffeqarfiutaat amerlasuut ilaannakortumik Kinami naalagaaffimmit pigineqartut imaluunniit arlaatigut allatigut kinamiut naalagaaffiannit nakkutigineqartut, naak suliffeqarfiit privatinik pigineqartut ikkaluarlutik. Taamaattumik erseqqissumik immikkoortikkuminaappuq ingerlatsinerit naalagaaffimmeernersut imaluunniit namminersortuneernersut, soorlu taamatut immikkoorneq kitaani ingerlatsisuni takuneqarsinnaalluortoq.

3) *Takuuk Forsvarets Efterretningstjenestes 'UDSYN 2021'.*

Danmarkip nunani allani aallartitaqarfii aamma Danmarkimit angalatitat tikittut, tamatumunnga ilanngullugit niuernermut tunngatillugu angalatitat nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerannit eqqorni-aasarnarat mianersuutassaavoq. Aallartitaqarfittut sinniisoqarfiit nunani allani inissisimanertik pissutigalugu ingammik mianersorfiusussaapput. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq Danmarkip aallartitaqarfiini sinniisuutitat paasissutissanik amerlasuunik pigisaqarnerat, tamakkualu nunanit allanit soqutigineqarsinnaal-lutik, kiisalu sinniisuutitaqarfiit Danmarkimi oqartussaasut aamma suliffeqarfiit tungaannut kilitsissiatut suliaqarnermi "iserfissatut" atorineqarsinnaammata.

Nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa ileqqoraat nunarsuarmi sumiluunniit aallartitat akornanni suliaqar-tarneq. Nunat allat isertortumik paasiniaasartui arlallit isertortumik paasiniaasartut naalagaannik aallarti-taqarfittut sinniisoqarfinnut aamma nunat tamalaat akornanni suliniaqatigiiffinnut inissiigallartarput, taakkua tassani sulisarpur isertuussillutik aallartitaanerarlutik. Taamaallutik nunat allat isertortumik paasiniaasartui akuttunngitsumik aallartitat nalinginnaasut akornanni sulisarpur. Soorlu assersuutigalugu danskeq aallarti-taq Europami nunat killiit ilaanni aallartitatut inissinneqarallarsimasooq russit aallartitaannit attaveqarfigine-qarsinnaavoq, taannali piviusumik tassaasinnaalluni isertortumik paasiniaasartut naalagaattut sungiusarne-qarsimasooq.

Nunat arlaqarput danskit aallartitaqarfiini najukkami isertortumik paasiniaasartuut sioraffiunerusinnaasut. Tamatumani siullertut pineqarput naalagaaffinni sukangasumik naalakkersuiffigineqartuni tamani najukkami isertortumik paasiniaasartut inatsisitigut, politikikkut aamma teknikip tungaatigut annertuumik periarfis-saqartinneqarneri assigiinngitsunik iliorsinnaanerminnut, soorlu hotelini ineeqqanik imaluunniit aallartitaqar-fimmi sulisut inaannik misissuinnissamut, telemik aamma datanik ingerlatsinermi isertorlutik tusarnaarnissa-minnut imaluunniit tigusarinninnissaminnut. Aarlerinaateqartut aammattaaq danskinut nunani allani sulillutik, ilisimatusarlutik imaluunniit ilinniagaqarlutik najugaqartunut sammitinneqarsinnaapput.

Nunani arlalinni annertuumik pissusiuvooq najukkami isertortumik paasiniaasartut akuttunngitsumik nunat allat aallartitaqarfiini sulisunik najukkaneersunik attaveqartarnerat, tamatumani siunertaralugu imminnik sul-lissisuulernissaat imaluunniit allatut iliorlutik paasissutissanik aallartitaqarfimmeersunik pissarsiniarnermin-nut atorniarlugit. Najukkami sulisumut attaveqarneq toqqaannartumik imaluunniit toqqaannangitsumik pisinnaavoq, kiisalu najukkami sulisooq piumassutsiminik najukkami isertortumik paasiniaasartunik suleqa-taasinnaavoq, imaluunniit assigiinngitsutigit pinngitsaaliarneqarsinnaavoq, ilaatigullu aammattaaq pine-qartup ilaqutai pinngitsaaliiniarnermut ilanngutsinneqarsinnaasarlutik.

Danskit aallartitat aamma danskit, soorlu assersuutigalugu sulillutik, ilisimatusarlutik imaluunniit ilinnia-gaqarlutik nunani allaniittut aammattaaq assigiinngitsutigit sulilersinniarneqarlutik misiliiffigineqarsinnaap-put.

Assersuutissaqarpoq nunat arlaanni najukkami isertortumik paasiniaasartut, taakkununga ilaapput Rus-land aamma Kina, aallartitanik aamma aallartitaqarfinni sulisunik assigiinngitsutigit akornusersuiniartarne-rat, soorlu assersuutigalugu inigisaat misissuiffigalugit imaluunniit isertuannngilluinnarlutik nakkutigalugit. Taamatut akornusersuiniartarni siunertarineqartoq akuttunngitsumik tassaasarpooq aallartitaqarfinni sulisunik qunusiarninnikkut aallartitatut ingerlatsineq annikillisinnaarlugu. Assersuutissaqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa nunat allat aallartitaannut iliuuseqartarnertik annertusisaraat, tamatumunnga ilanngullugit isertuannngitsumik akornusersuiniarneq, tamanna pisarpoq naalagaaffiit peqataasut akornanni susassaqaqatigiinnerit ajortilaaraangata. PET-imit nalilerneqarpoq aammattaaq angalaqatigiillutik tikittut aammattaaq taamatut akornusersorniarneqarsinnaasut.

NATOMIT RUSSIT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUINI NAALAKKAT ARFINEQ PINGASUT ANISINNEQARTUT

Oktobarip ulluisa arfernganni 2021 russit NATO-mi sinniisuutitaanni ilaasortat arfineq pingasut NATO-mit anisinneqarput. Aallartitat taakkua arfineq pingasut akuerineqarsimanerisa atorunnaarsinneqarnerata saniatigut atorfiit amerlassusiat, tassa siunissami Ruslandip NATO-mi akuerineqartutut peqataatissinnaasai affaannanngortinneqarput qulinut. NATO naapertorlugu taakkua sinniisuutitatu ilaasortat arfineq pingasut anisinneqartut piviusumik isertortumik paasiniaasartuni naalagaasimapput, isertuussillutik aallartitatu inissisimanerarlutik sulisut.

NAJUKKAMI ATORFINITSINNEQARLUNI TULUIT NUNAATA AALLARTITAQARFIANI SULISOQ RUSLANDIP ILUAQUTISSAANIK KILITSISSIATUT SULISIMASUTUT PASINEQARTOQ

Augustimi 2021-mi tyskit naalagaaffianni unnerluussisarnermut oqartussaasut nalunaarutigaat Tuluit Nunaanni innuttaassuseqartoq 57-inik ukiulik tigusarineqarsimasooq russit isertortumik paasiniaasartuinut kilitsissiatut sulisimasutut. Tuluit Nunaanni innuttaassuseqartoq tigusarinninnerup nalaani Berlinimi tuluit aallartitaqarfianni isumannaallisaanermi nakkutilliisutut atorfeqarpoq. Tigusarineqartup piffissap sivisuup ingerlanerani russit isertortumik paasiniaasartuisa naalagaannut pappiaqqanik isertuunneqartunik aningaasanngorlugit akilersittarlugit tunniusarsimanerarneqarpoq.

NUNAT ALLAT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUI LINKEDIN-IMIK ATUISUT

Arlalinnik assersuutissaqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa inunnik soqutigisaminnik attaveqarni-arnertik siulleq internetimi aallaaviit, soorlu LinkedIn aqutigalugit misiliisartut. Nunat killiit isertortumik paasiniaasartuisa arlallit ilaatigut mianersoqqussuti-gaat, ingammik kineserit isertortumik paasiniaasartuisa piviusumik LinkedIn atugarisaraat inunnik kitaamiunik, soorlu assersuutigalugit atorfilittanik aamma ilisimatu-sarnermik suliaqartunik pissarsiniarlutik misiliisarner-minni.

NUNAT ALLAT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUI DANMARKIP TUNGAANUT QANOQ KILITSISSIATUT SULISARPAT?

Naalagaaffiit allat naliginnaasumik kilitsissianik atuisarput ilisimasaqalerniarlutik imaluunniit pisumik, namminneq inissisimanerminnut imaluunniit isumannaallisaanerminnut iluaqutissaminnik pilersitsiniarlutik. Assersuutigalugu tassaasinnaavoq isumaqatigiinniarnerni, unammisoqartillugu, ajornartoortoqartillugu imaluunniit aqqiagiinngittoqartillugu. Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartui akerliupput, pikkorissut akuttunngitsumik isumalluutunik amerlasuunik atugassaqartarput, aamma ingerlaavartumik paasissutissanik pissarsiniarnerminni periutsinik nutaanik ineriartortitsisarput. Naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlatsinerat pisut ilaanni pilersaarusiorneqartarpoq, aamma ingerlanneqartarluni piffissami sivisoorsuarmi. Akuttunngitsumik naalagaaffiit allat isertortumik paasiniaasartuisa periutsit ataatsimoortillugit atorarpaat, soorlu assersuutigalugit inummik paasissutissamik pissarsillutik tassunga ilanngullugu interneti aqqutigalugu akornusiillutik (cyberangreb).

Inuk paasissutissanik pissarsiffiusoq

Nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa naalagaat sulisarput ilaatigut isertorlutik tassaanerarlutik, aallartitat, tusagassiortut imaluunniit ilisimatusarnermik suliallit, kiisalu sungiusarneqartarput inunntut attaveqalernissaminni toqqaanissaminnut aamma tutsuiginartumik pilersitsinissaminnut, taamaaliornerup kingunerisinnaasarpaa paasissutissanik isertuussanik aamma illersorneqartussaasunik pissarsisinnaaneq. Isertortumik paasiniaasartut naalagaasa inunnik isertortumik paasiniaasartunit soqutigineqartut pillugit paasissutissanik pissarsiniarnerminni inuit nalinginnaasumik attaveqaatigisartagaanni ammasuni ujartuisarput, taakkunani akuttunngitsumik paasissutissat amerlasuut pissarsiarineqarsinnaapput. Isertortumik paasiniaasartut naalagaata inuit attaveqatigiittarfiini, soorlu assersuutigalugu inuup suliffia, ilaqutariinnermut pissutsit, sunngiffimmini soqutigisai imaluunniit assigisaat. Paasisaq taanna isertortumik paasiniaasartut naalagaata siulermeearluni inummik pineqartumik attaveqarnermini atorsinnaavaa, tassa paasissutissanik pissarsiffissatut atulernissaa immaqa soqutigalugu.

Akuttunngitsumik isertortumik paasiniaasartut naalagaata inummik soqutigisaminik qanillattuissaaq tamanut ammasumik aqqissuussisoqarneranut atatillugu, soorlu isumasioqatigiinnerni. Aallaqqaataani isertortumik paasiniaasartut naalagaat attaveqarfigilikkani ammasumik oqaloqatigissavaa aamma apeqquitiit "ulorianangitsut" oqaloqatigiinnermut tunngasut taamaallaat apeqquutigisarlugit. Kisianni isertortumik paasiniaasartut naalagaata nalileruniuk attaveqarfigiligaq paasissutissanik pissarsiffiusinnaasutut ilimanaateqarsinnaasooq, taava isertortumik paasiniaasartut naalagaata piffissap ingerlanerani attaveqarfigisartakkani isertornerusumik pissuseqarfigilissavaa. Tamatuma kingornatigut naapinnerit telefonikkut isumaqatigiissutigineqartarunnaassapput imaluunniit tamanut ammasumik pisoqarfinni pissanatit, kisianni akerlianik takussaanginnerusumi, soorlu assersuutigalugu neriniartarfimmi imaluunniit barimi. Isertortumik paasiniaasartut naalagaata piffissap ingerlanerani sammisanut oqaatigeqqunngisanut tunngasunik aperillattaalissaaq. Isertortumik paasiniaasartut naalagaat isumaqaruni attaveqarfigiligaq "ilimanaateqartoq", taava naalagaq piffissaq naleqquppat ingerlariaqqissaaq attaveqarfigisartagaq suliaqartinniarlugu – assersuutigalugu aningaasanik neqeroorfigalugu aamma/imaluunniit qunusaarlugu, soorlu assersuutigalugu allasiorsimanermik imaluunniit aningaasaqarnikkut ajornartorsiuteqarnermik ilisimasaqaruni. Kisianni taamatut sulilersitsiniarnermik pissarsiornermi piffissaq sivisoq aamma periuseq aarlerinaatilik atorineqartarpoq, taava naliginnaasumik isertortumik paasiniaasartut naalagaat attaveqarfeqartarpoq allanut isertukkamini aamma paasissutissanik pissarsiffiusartutut sulisitat ikittuinnaasarpup. Attaveqarfigisartakkap isertorneqartup imaangilaq ilisimagaa piviusumik nunat allat isertortumik paasiniaasartuini naalakkamik naapitaqartarluni.

NORGEMI STORTING INTERNETIKKUT AKORNUSERNEQARTOQ

Augustimi 2020-mi Norgemi Storting internetikkut annertuumik akornuserneqarpoq. Norgemi isuman-naallisaanermut politiit, PST, decembarimi 2020-mi inerniliipput e-mailikkut allagarsiffigisartakkat arlallit ajoquserneqarsimasut, taamaalillunilu ingerlatsisup iluatsissimagaa allagarsiffigisartakkani taakkunani paasissutissat mianernartut pissarsiarisimallugit. PST naapertorlugu ilimanarlunnarpoq taamaalior-toq tassaasimasooq russit internetikkut akornusiini-artartuat APT28, aammattaaq taaneqartartoq Fancy Bear, Russit sakkutuuisa isertortumik paasiniaasartuinut GRU-mut attuumassuteqartoq.

Nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa aammattaaq akunnermiliuttut atorsinnaasarpaat paasissutissanik kissaatigisaminnik pissarsiniarnerminni. PET-ip qularnaarlugu paasivaa, soorlu assersuutigalugu suliffeqarfii imaluunniit isumaqatissarsiorartut pissarsiarineqartarneri aamma tamatuma kingornatigut ingerlatsisunut, nunat allat isertortumik paasiniaasartuinut attuumassuseqartunut, paasissutissanik pissarsisussat atorneqartarneri. Suliffeqarfii imaluunniit isumaqatissarsiorartut tamatiguunngitsoq ilisimasarpaat paasissutissat, sullitaminnut pissarsiarisatik nunap allap isertortumik paasiniaasartuinut ingerlateqqinneqartartut.

Interneti aqqutigalugu akornusersuineramik atuineq

Nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa annertuumik interneti aqqutigalugu akornusiiniarneq atortarpaat danskit oqartussaasuinit, ilinniarfinnit, suliffeqarfinnit aamma inuinnarnit paasissutissanik pissarsiniarnerminnut. Isertortumik paasiniaasartut ilaatigut atortarpaat hackerisartoqatigiit pikkorissut, taakkua IT-mut atortunik annertuumik ajoqusiinissaminnut ingerlatsinissamut pisinnaassuseqarput. Interneti aqqutigalugu akornusiiniarnerit paasinissaat aamma akiornissaat ajornarsinnaasarpooq, aamma tamatuma pereernerata kingornatigut ajoquserneqarsimasut iluarsinissaat ajornakusoortarluni. Ajornerpaamik kinguneqartillugu nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa ingerlaavartumik mailikkut allaqatigiittarnermut aamma allakkanut malinnaasinnaannortarput, soorlu assersuutigalugu oqartussaasuni suliarineqartunut. Tamatumani aammattaaq pineqarsinnaavoq ajortitsiniarluni interneti aqqutigalugu akornusiiniarneq imaluunniit taamatut pia-reersaaneq, tassani pingaarnertut anguniagaasarluni oqartussaasoqarfimmik, ingerlatsivimmik imaluunniit suliffeqarfimmik ajortumeeriniarneq.⁴

4) Annertunerusumik paasisaqarniarlutit takuuk 'Cybertruslen mod Danmark 2021', Center for Cybersikkerhed

Interneti aqqutigalugu kilitsissiatut sulineq arlalitsigut nunat allat isertortumik paasiniaasartuinit atussallugu orniginartuuvoq, tassami taamatut kilitsissiatut suliaqarnerup aarlerinarnera annikippoq, aamma akuttunngitsumik ingerlanneqarsinnaavoq takussutissanik malugineqarsinnaasunik qimataqarnani. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq interneti aqqutigalugu kilitsissiatut suliaqarneq nammineq nunagisamit ingerlanneqarsinnaanera nunami eqqorneqartumiinnani imaluunniit inunnut attaveqarnani. Tamatumunnga ilutigittillugu interneti aqqutigalugu kilitsissiatut suliaqarneq paasissutissanut annertooujussuarnut iserfiginninnermik kinguneqarsinnaavoq.

Telefoninik aamma datanik ingerlatinneqartunik tusarnaarneq

Nunat allat isertortumik paasiniaasartui telefoninik aamma datanik ingerlaartunik tusarnaarnissamut pisinnaasaminik ingerlaavartumik ineriartortitsippat. Ilaatigut pisinnaasanut ilaapput attaveqatigiinnernik elektroniskiusunik nakkutiginninneq, assersuutigalugu tamakkua tassaasinnaapput mobilikkut oqaloqatigiinnerit, sms-it aamma e-mailit, taakkununga ilanngullugit radiukkut oqaloqatigiittarnerit. Taamatut tusarnaartarnerni pisariaqanngilaq Danmarkimiinnissaq. PET-imit nalilernerqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuisa tusarnaarnermik ingerlatsineranni, ingammik politikkerit aamma atorfilittat pingaarnertullugit, eqqorniarneqartartut.

INATSIKINIK UNIOQQUTITSILLUNI PISSARSINIARTARNEQ

PET-imit nalilerneqarpoq naalagaaffiit arlallit inatsisik unioqqutitsillutik pissarsiniartarnermut peqataasut, taamaaliortullu inatsisik unioqqutitsillutik pissarsiniartarnermut imaluunniit nioqqutit Danmarkimeersunik allamut ingerlatitsiniarsarisartut namminneq sakkuliornerminnut imaluunniit sakkutooqarnermi pilersaarutiminnut atorniarlugit. Siooranartut suliffeqarfinnut aamma ilisimatusarnermik ingerlatsivinnut ingammik sammisinnaapput, tassa nioqqutissianik, ilisimasani imaluunniit sullissinernik nioqquteqartunut, naalagaaffiit pineqartut sakkutooqarnerminni pisinnaasaminnut annertusaanissamut atorusaannik.

PET-imit piviusumik sulissutigineqarpoq nioqqutissianik, teknologimik aamma ilisimasani Danmarkimi inatsisik unioqqutitsilluni pissarsiniartarnerup pinngitsoortinniarnera aamma akiorniarnera. PET-ip sammisami suliaqarnera ilaatigut pinerluttulerinermi inatsimmi, nakkutigisassanik allatorneqarsimasunit imaluunniit EU-mi peqqussutinit aamma immikkut inatsiseqarnikkut inatsisiliorneqarpoq.

PET-imit nalilerneqarpoq naalagaaffiit, soorlu Rusland, Kina, Iran, Pakistan, Nordkorea aamma Syrien inatsisik unioqqutitsillutik danskit nioqqutissiaannik aamma teknologimik pissarsiniartartut imaluunniit ingerlavinik allanngortitsiniartartut, tamakkua namminneq sakkuliornerminnut imaluunniit sakkutooqarnerminni pilersaarutinut atorniarlugit. PET-imit aammattaaq nalilerneqarpoq nunat allat isertortumik paasiniaasartui inatsisik unioqqutitsilluni pissarsiaqarniartarnermik tapersersuinermut peqataasut. Tamanna ilaatigut pisarpoq danskit suliffeqarfii tamatumunnga attuumassuteqartut suussusersinerannut ikiuinikkut, aamma/imaluunniit ingerlatsiviit attaveqarfitik aamma attaveqatigiittarfitik atorlugit nioqqutissianik namminneq nunaminni sakkutooqarfinnut nassiussisarnermut ikiuisarnikkut.

Inatsisit unioqqutillugit pissarsiniartarneq ilaatigut ingerlanneqarsinnaavoq, danskit suliffeqarfiisa nioqqutissiat nunanut allanut nioqquteqartartut imaluunniit teknikumut tunngasunik ikiuinerit, akunnermiliuttut aqutugalugit taakkuninnga pissarsisussaannigitsunut apuuttut. Akuttunngitsumik paasiumaatsinneqartarpoq nioqqutissiamik tiguisusaaq nunami allami sakkutuunik suleqateqarnera, tassami tiguisussaviusoq akuttunngitsumik isertorniartarmat suliffeqarfiit ilisarnarunnaarsarneqarsimasut aqutugalugit. Inatsisik unioqqutitsilluni pissarsiniartarneq aammattaaq ingerlanneqarsinnaavoq nioqqutissiat Danmarkimeersut akunnittussanngorlugit nassiunneqarpata, tiguisussavimmut apuutsinnagit imaluunniit ilisimatusarnermik suliaqartut Danmarkimi ilisimatusarnermik ingerlatsivinnit ilisimatusartunut allanut nassiussinerisigut, ilisimasaqarfiginagu taakkua nunat allat sakkuliornermut pilersaarutaannut tapertaasut.

Danskit ilisimatusarnerat imaluunniit teknologiat eqqunngitsumik nunat allat arlaasa ilaannut pissagaluarpata, taava tamanna danskit suliffeqarfiinut, avammut aamma illersornissami soqutigisaannut siooranartunngorsinnaapput, aamma ajornerpaamik pisoqarpat danskit isumannaatsuunerannut siooranarsinnaallutik.

Avammut nioqquteqarnermi nakkutilliinermut Rigspolitiet taakkuupput akisussaasuullutik oqartussaasut sakkunik aamma sakkutuunut atorussianik annissisoqassatillugu, Erhvervsstyrelsen tassaaq atorussianik sakkutuujunngitsuni aamma sakkutooqarnermi atorneqarsinnaasunik annissinermi akisussaasuulluni oqartussaasoq (dual-use marloqiusamik atuineq). PET oqartussaasut allat peqatigalugit nuna tamakkerlugu suliaqarpoq dual-use-mut tunngatillugu avammut annissinermik nakkutilliilluni. PET-imit misissorneqartarpoq nammineq, ilaatigut suliffeqarfiit, oqartussaasut, inuit aamma nioqqutissiat niuernerimi ilaasut pillugit, paasissutissanik isornartunik peqarnerlutik, tamakkununnga ilanngullugit allamut ingerlatsinnaanermut pasinartoqarnersoq imaluunniit paasissutissanik eqqunngitsoqarnersoq nioqqutissiamik ilumut atuisassanut tunngatillugu.

**TYSK-IRANIMIU NORGEMI UNIVERSITETIMI
ILISIMATUSARNERMIK SULIAQARTOQ
NUNANUT ALLANUT ANNISSINISSAMUT
MALERUAQQUSANIK UNIOQQUTITSISUTUT
UNNERLUUTIGINEQARTOQ**

Septembarimi 2021-mi tysk-iranimiu norskit universiteti-
anni ilisimatusarnermik suliaqartoq universitetip qara-
saasiaanik hackereqataasimasutut unnerluutigineqar-
poq, qarasaasiamiipput paasissutissat nunanut allanut
anniseqqusaanngitsut. Ilisimatusarnermik suliaqartoq
aammattaaq norskit illersornissamut atortui pillugit
paasissutissanik iranimiunut tikeraarlutik ilisimatusar-
tunut tunniussisimasutut, kiisalu universitetip laborator-
i-
anut isertissimaneri pillugit taamaaliunnginnermini
norskit nunanut allanut ministereqarfianut akuersissu-
mik peqqaarnani imaluunniit universitetip aqutsisu-
inik ilisimatitseqqaarnani aamma unnerluutigineqarpoq.

NUNANIT ALLANIT TOQQAANNARTUMIK ANINGAASALIISOQARTARNERA

Nunanit allanit aningaasaliissutit tunngaviusumik inuussutissarsiornermut pitsaasuusarput, aamma danskinut inuiaqatigiinnut iluaqutaasarlutik. Taamaattorli nunanit allanit aningaasaliissutit ilaat naalagaaffiup isumannaatsuuneranut aamma tamat eqqissisimanissaannut sooranartuusinnaapput.

Nunanit allanit toqqaannartumik aningaasaliissutit imatut paasineqassapput suliffeqarfimmi imaluunniit ingerlatsivimmi Danmarkimi angerlarsimaffeqartumi aqutsilerneq imaluunniit annertuumik sunniuteqalerneq, toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit piginnittunngornikkut imaluunniit pigisanik aqutsilernikkut imaluunniit suliffeqarfimmi taasisinnaassuseqalernikkut imaluunniit tamatuma assigisaanik periutsit allat atorlugit, tamatumunnga ilanngullugit naliliutinik pisineq aamma piffissami sivisuumi akilersugassanik taarsigassarsititsinikkut.

Tamakkua isumannaallisaanikkut kinguneri assut ilungersunarsinnaapput nunaniillu allanit iliuuseqartup Danmarkimi soqutigisaanut attuumassuteqartillugit isigineqassallutik. Tamatumani ingammik pineqarput teknologimut, aningaasaqarnermut, politikkimut aamma sakkutooqarnermut tunngasut.

Taamaattumik Danmark aamma nunat iligiit arlallit ukiuni kingulliunerusuni nunanit allanit aningaasaliissuteqartarnernut tunngatillugu isumannaallisaanermi iliuusitik pitsanngorsarpaat. Europami ataatsimoortumik misissuisarnermik aqqissuussineq oktobarip ulluisa aqqarnanni 2020 atuutilerpoq. Juulip aallaqqaataani 2021 Danmarkimi aningaasaliissutinik misissuisarneq pillugu inatsit atuutilerpoq septembarip aallaqqaataani 2021 atuuttussanngortinneqarluni.

PET nunami namminerimi aningaasaliissuteqartarnernik misissuisarnermut suleqataavoq, tassuuna paasiniartarlugit nunanit allanit toqqaannartumik aningaasaliissutit ilaasa sooranartoqarsinnaanerat. Sulianut ilaatigut ilaapput misissussallugu kiffartuussiviup inuit, suliffeqarfiit aamma ingerlatsisut allat, aningaasaliinermi pineqartut isornartunik ilisimasaqarfigineraat, tamatumunnga ilanngullugit paasissutissat eqqunngitsuunersut.

PET-IP KILITSISSITATUT SULINEQ AAMMA SUNNIINIARNEQ PILLUGIT INATSIKITIGUT TUNNGAVIGISAI

Kilitsissiatut sulineq aamma sunniiniarneq pillugit aalajangersakkat pinerluttulerinermi inatsimmi §§ 107-imit -109-imut atuarneqarsinnaaput:

§ 107

Naalagaaffik alla imaluunniit aqqissuussaasumik sulialik imaluunniit innuk taakkunani sulisut atugassaannik sullissilluni, danskit naalagaaffiat imaluunniit inuiaqatigiit soqutigisaat mianeralugit pissutsinik isertuunneqartariaqartunik, misissuisoq imaluunniit paasissutissanik tunniussisoq, nalunaarutigineqartoq eqqortuunersoq imaluunniit eqqunngitsuunersoq apeqqutaatinnagu kilitsissiatut sulisimasutut pillagaassaaq ukiut 16-it angullugit paarnaarussaasinnaalluni.

Imm. 2

Tamatumani pineqarpat pissutsit § 109-mi taaneqartut imaluunniit iliuuseq sorsunnerup nalaani imaluunniit nunap tiguagaasimanerata nalaani pisimappat, taava pillassut sivitsorneqarsinnaavoq inuuneq naallugu paarnaarussaannermut.

§ 108

Pisoq § 107-imut tunnganngippat pineqartoq iliuuseqarpat, tamanna pissutigalugu danskit naalagaaffiata iluani imaalliallaannaq ikiuppat, nunap allap isertortumik paasinaasartui imaalliallaannaq iliuuseqarsinnaangorlugit, tamatumunnga ilanngullugit sunniiniarluni ingerlatsinermi suleqatigalugit, tamatumani siunertarineqarluni aalajangiisinnannerup imaluunniit nalinginnaasumik isummertarnerup sunniuteqarfiginissaat, ukiut arfinillit angullugit paarnaarussaannermik pillarneqassaaq.

Imm. 2

Tassani pineqarpata sakkutooqarnermut tunngasunik tusarliussineq imaluunniit iliuuseqarneq sorsunnerup imaluunniit nunap tiguagaasimanerata nalaani pisimalluni, taava pillassut sivitsorneqarsinnaavoq ukiuni aqqaneq marlunni paarnaarussaannermut. Tamatuma assinga atuuppoq sunniiniarluni iliuuseqarneq imm. 1 naapertorlugu qinersinermut aamma taasinernut, § 116-imut ilaatinneqartunut atatillugu ingerlanneqarpat.

§ 109

Naalagaaffiup isertuussassatut isumaqatigiinniarnernik, isumasioqatiginninnerinik imaluunniit suliani aalajangiinnerinik, taakkunani naalagaaffiup isumannaatsuunissaa imaluunniit pisinnaatitaaffii naalagaaffinnut allanut tunngatillugu, imaluunniit inuiaqatigiit aningaasaqarannut nunanit allanit soqutigineqarsinnaasunik paasissutissanik ingerlatitseqqittoq, ukiut aqqaneq marluk angullugit paarnaarussaannermik pillarneqassaaq.

Imm. 2

Iliuserineqartut taaneqartut mianersuaalliornermik pissuteqarpata, pillagaaneq tassaassaaq pillagaassummik akiliisinneqarneq imaluunniit ukiut pingasut angullugit paarnaarussaaneq.

POLITIIT ISERTORTUMIK PAASINIAASARTUI
KILITSISSIIATUT SULIAQARNERUP DANMARKIMUT
SIOORANARTOQARNERANIK NALILIINEQ
SAQQUMMERSINNEQARPOQ 2022

ASSIT UANNGAANNIT UNSPLASH:
QUPP. 2 AAMMA 4: KRISZTIAN TABORI
QUPP. 9: NATHAN DUMLAO
QUPP. 22: DAVID SINCLAIR
QUPP. 24: MATHEW SCHWARTZ
QUPP. 27: MICHAEL LONGMIRE
ALLAT TAMARMIK: ADOBE STOCK

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE

KLAUSDALSBROVEJ 1

2860 SØBORG

+45 45 15 90 07 • PET@PET.DK • WWW.PET.DK